

SXEDIO.FS3

2.9.1950: Η ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΑΡΧΙΑΣ ΚΑΤΑΘΕΤΕΙ ΤΙΣ ΔΕΛΤΟΥΣ ΤΟΥ ΕΝΩΤΙΚΟΥ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ

Στο Λονδίνο όπου πήγε η Πρεσβεία της Εθναρχίας για να επιδώσει τις δέλτους του Ενωτερικού Δημοψηφίσματος της **15.1.150** οι δυσκολίες διαδέχονταν η μια την άλλη, καθώς κανένας βρετανός επίσημος δεν ήθελε να τις παραλάβει και να αναγνωρίσει έτσι επίσημα το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος.

Ωστόσο η Πρεσβεία δεν κάμθηκε από τις δυσκολίες και συνέχισε τις προσπάθειες της έστω κι αν δεν επιτύγγχανε αυτό που ήθελε.

Στις **19** Αυγούστου ο επικεφαλής της πρεσβείας Μητροπολιτής Κυρηνείας Κυπριανός με μια ανακοίνωση του προς το Βρετανικό λαό ζητούσε τη συμπαράσταση του και κατάγγελλε τη στάση του υπουργού Αποικιών (Μεταγλώττιση):

"Στις **15** Ιανουαρίου **1950** έγινε δημοψήφισμα στην Κύπρο υπό την αιγίδα της Εκκλησίας. Ολοι οι ενήλικες Έλληνες κύπριοι προσκλήθηκαν, όπως ψηφίσουν κατά πόσο επιθυμούν ή όχι τη η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Από τους **224.747** ενήλικες Έλληνες, όχι λιγότεροι από **215.108**, δηλαδή τα **95.7%** ψήφισαν υπέρ της Ένωσης με την Ελλάδα. Ο αριθμός αυτός αντιπροσωπεύει το **78%** του ολικού πληθυσμού της νήσου, συμπεριλαμβανομένων του τουρκικού στοιχείου και των άλλων ξένων στοιχείων. Η Πρεσβεία έλαβε, ως εκ τούτου εντολή όπως μεταβεί στην Ελλάδα, Αγγλία και Αμερική για να ανακοινώσει κατάλληλα το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος και να πάρει όλα τα αναγκαία μέτρα για αξιοποίηση του.

Στις **7** Αυγούστου η Πρεσβεία αποτάθηκε προς τον υπουργό των Αποικιών κ. Τζέιμς Γκρίφφιθς ζητώντας συνέντευξη. Στην επιστολή της η Πρεσβεία

τόνιζε ότι η ενωτική αξίωση του Κυπριακού λαού δεν εμπνέεται από αντιβρετανικά αισθήματα, προσθέτοντας ότι απ' εναντίας η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα θα συσφίξει ακόμη περισσότερο τους δεσμούς φιλίας οι οποίοι ενώνουν τον ελληνικό λαό με το Βρετανικό Έθνος.

Στις **12** Αυγούστου η Πρεσβεία έλαβε επιστολή του υπουργείου Αποικιών, υπογραφόμενη από ένα από τους υφυπουργός, με την οποία πληροφορείτο ότι ο Υπουργός των Αποικιών θεωρεί ότι κανένας κανένας ωφέλιμος σκοπός δεν θα εξυπηρετείτο με την παραχώρηση της συνέντευξης στην Πρεσβεία.

Η Πρεσβεία δοκίμασε οδυνηρή έκπληξη για τη στοιχειώδη αυτή έλλειψη ευγένειας από μέρους του υπευθύνου υπουργού του στέμματος που αρνήθηκε να δεχθεί την Πρεσβεία, η οποία ταξίδευσε **2.000** μίλια προς εκτέλεση της εντολής την οποίαν ανάθεσαν σ' αυτήν τα **78%** και πλέον του πληθυσμού της πατρίδας της. Γι' αυτό η Πρεσβεία, στο όνομά του ελληνικού Κυπριακού λαού αποτείνεται απ' ευθείας προς τη Βρετανική κοινή γνώμη ζητώντας απλώς, όπως οι αρχές για αυτοδιάθεση των λαών, που εξαγγέλθηκαν με το Χάρτη του ατλαντικού και αναγνωρίστηκαν από τη Βρετανία στην περίπτωση των Ινδιών, της Βούρμας και της Νέας Γης αναγνωρισθούν και για τους Κυπρίους".

Η Πρεσβεία συνέχισε το χαρτοπόλεμο της στο Λονδίνο και σε νέα επιστολή στον υπουργό Αποικιών, τον πληροφορούσε ότι έπειτα από την άρνηση της Βρετανίας να ικανοποιήσει το αίτημα των κυπρίων η Πρεσβεία θα συνέχιζε την αποστολή της.

Στην αρχή του υπομνήματος γινόταν αναφορά στην προσφορά των κυπρίων **30.000** Κυπρίων εθελοντών που αγωνίστηκαν σύμφωνα με την έκκληση της Αγγλίας "υπέρ της Ελλάδος κα της ελευθερίας".

Προστίθετο:

"Το Δικαίωμα της αυτοδιαθεσεως των λαών, διεκηρύχθη υπό του χάρτου του Ατλαντικού, γενομένου αποδεκτού υπό των Ηνωμένων Εθνών. Αφ' ετέρου, το

πρώτον άρθρον του Καταστατικού Χάρτου του ΟΗΕ, υποχρεώνει τα υπογράψαντα Έθνη, όπως σέβωνται τας αρχάς των ίσων δικαιωμάτων και της αυτοδιαθέσεως των λαών. Συμφώνως προς τας αρχάς ταύτας η Αγγλία παρεχώρησεν ανεξαρτησίαν εις τας Ινδίας, την Βιρμανίαν και την Νέαν Γην. Επίσης λαοί γειτνιάζοντες προς την Κύπρον απέκτησαν την ανεξαρτησίαν των. Συμφώνως προς το ψήφισμα της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ, η Λιβύη και η Σομαλιλάνδη θα καταστούν επίσης ανεξάρτητα κρατη. Η αγγλική Κυβέρνησις δι του στόματος του πρωθυπουργού αυτής διεκήρυξεν ότι η Αγγλία δεν επιθυμεί να διοική λαούς παρά την θέλησιν των. Οι Κύπριοι και πάντες οι Έλληνες αποστέργουν όπως πασραμείνη η Ελληνική νήσος υπό ξένην διοίκησιν επί μακρότερον χρόνον.

Το Ελληνικόν Κοινοβούλιον παραλαβόν τους τόμους του δημοψηφίσματος εδέχθη την θέλησιν των κυπρίων υπέρ της Ενωσεως. Η ελληνική Βουλή εις έκκλησιν της προς την αγγλικήν τοιαύτην εζήτησεν όπως μη αρνηθούν εις την Κύπρον την ελευθερίαν ήτις παρεχωρήθη ήδη εις άλλους λαούς, τέως υπό αγγλικήν διοίκησιν. Ολόκληρος η Ελλάς και ο έξω ελληνισμός εις πάνδημα συλλαλητήρια απεδέχθησαν την αξίωσιν της ενώσεως, αποτελούσαν ούτω πανελλήνιον απαίτησιν. Ολοκληρος ο ελληνισμός θεωρεί την αγγλικήν κατακράτησιν νήσου ελληνικής από των ομηρικών χρόνων, ως περιφρόνησιν προς την Ελλάδα την ειλικρινή και γενναίαν σύμμαχον, ήτις συνηγωνίσθη πάντοτε παραπλεύρως της Αγγλίας, υπέρ της ελευθερίας και εθυσιάσθη υπέρ των κοινών ιδεωδών.

Φοβούμεθα όιτι η πολιτική η ακολουθουμένη υπό της αγγλικής κυβερνήσεως εις το ζήτημα της Κύπρου θα παραβλάψη την φιλίαν των δύο Εθνών, ήτις είναι τόσον αναγκαία κατά τας σημερινάς ιδίως περιστάσεις. Ηλθομεν εις το Λονδίνον ελπίζοντες ειλικρινώς ότι η έκκλησις της ελληνικής Βουλής και του ελληνικού έθνους προς την Αγγλίαν θα προεκάλει φιλικάς συνεννοήσεις μεταξύ των δύο Κυβερνήσεων

προς επίλυσιν του ζητήματος. Κατόπιν της αρνήσεως του υπουργού των Αποικιών όπως μας δεχθή και ιδιαιτέρως της δηλώσεως του ότι η πολιτική κυβέρνηση ως αναφορικός προς το Κυπριακόν παραμένει αμετάβλητος, είμεθα υποχρεωμένοι όπως χωρήσωμεν περαιτέρω συμφώνως προς την εντολήν μας. Θα ζητήσωμεν ενίσχυσιν παρά των φιλελευθέρων εθνών, θα παρουσιάσωμεν την υπόθεσιν μας ε ώπιον του ΟΗΕ, ζητούντες εφαρμογήν της αρχής της αυτοδιαθέσεως.

Λυπούμεθα διότι κατά τους δύσκολους τούτους καιρούς κατά τους οποίους οι λαοί καλούνται άπαξ έτι όπως υπεραμυνθούν της ελευθερίας θα υποχρεωθώμεν να περιέλθωμεν τον κόσμον διαματυρόμενοι κατά της Βρετανίας διά τας συνεπείας αυτής, έναντι της Κύπρου, κατόπιν υποσχέσεων δοθεισών κατά τους δύο τελευταίους παγκοσμίους πολέμους. Ο Ελληνικός λαός της Κύπρου μετά του συνόλου του ελληνικού Έθνους θα συνεχίσουν αδιαλλάκτως τον αγώνα της Ενώσεως, ουδαμώς αμφιβállοντες ότι η θέλησις των Κυπρίων θα κατισχύση τελικώς, ως συνέβη και εις άλλους λαούς, επιθυμούμεν να εκφράσωμεν την διάθεμον ευχή όπως η αγγλική Κυβέρνησις εξεύρη τελικώς τον τρόπον να επιληφθή του Κυπριακού ζητήματος από ευρυτέρας απόψεως ήτις ικανοποιούσα αφ' ενός την εθνικήν θέλησιν του ιστορικού Κυπριακού λαού, θα εξασφαλίση αφ' ετέρου τα υπερτερα συμφέροντα της Αγγλίας, άτινα είναι επίσης συμφέροντα της Ελλάδος.

Ακόμα και ο αρχηγός της Συντηρητικής Αντιπολίτευσης Γουίνστον Τσέρτσιλ ένας από τους βρετανούς πολιτικούς που είχαν αναγνωρίσει το αίτημα των Κυπρίων για Ένωση το **1907** όταν είχε επισκεφθεί τη νήσο ως υφυπουργός Αποικιών αρνήθηκε να δεχθεί την Πρεσβεία.

Η πρεσβεία είχε απενυθνθεί στον Τσέρτσιλ στις

12

Αυγούστου με τη πιο κάτω επιστολή:

" Οι υπογεγραμμένοι, απαρτίζομεν την Κυπριακήν Εθνικήν Πρεσβείαν, είμεθα εξουσιοδοτημένοι παρά της Εκκλησίας Κύπρου, της

Εθναρχίας και του ελληνικού πληθυσμού της νήσου, όπως ερχόμενοι εις Αγγλίαν παρακαλέσωμεν όπως γίνη σεβαστή η επιθυμία του Κυπριακού λαού διά την ένωσιν του μετά της μητρός Ελλάδος, ως αύτη εξεδηλώθη διά του δημοψηφίσματος του Ιανουαρίου **1950**. Εν τη εκτελέσει της ανατεθεισης ημίν εντολής, προτιθέμεθα όπως προσεγγίσωμεν Βρεττανούς πολιτικούς και δημοσιογράφους και διαφωτίσωμεν τούτους και το βρεττανικόν κοινόν επί του Κυπριακού ζητήματος. Επιθυμούμεν να τονίσωμεν ότι ο κυπριακός λαος, αξιών την Ένωσιν, δεν εμπνέεται υφ' οιανδήποτε εχθρικών αισθημάτων έναντι της Βρετανίας, αλλ' έχει πλήρη συναίσθησιν του γεγονότος ότι η λύσις του κυπριακού ζητήματος θα συσφίγξη έτι περισσότερον τους δεσμούς φιλίας μεταξύ του ελληνικού και του Βρεττανικού λαού εν σχέσει με την ανατεθείσαν εις ημάς εντολήν θα είμεθα λίαν υπόχρεοι, εάν ευηρεστείσθε να παραχωρήσητε εις ημάς ακρόασιν καθ' οιανδήποτε ώραν της προτιμήσεως σας".

Ο Τσέρτσιλ απάντησε ότι είχε πολλές ασχολίες και δεν μπορούσε να αφιερώσει έστω και λίγο χρόνο για να δεχθεί τα μέλη της Πρεσβείας.

Την επιστολή υπέγραψε ο γραμματέας του:

"Ο κ. Τσέρτσιλ ευχαριστεί τον Σεβ. Μητροπολίτην και τους κ.κ. Λανίτην και Λοϊζίδην διά την επιστολήν των της **12ης** Αυγούστου. Λυπείται, διότι λόγω των ολονέν αυξανομένων καθηκόντων του, τόσον δημοσίων όσων και κοινοβουλευτικών, δεν θα καταστή δυνατόν δι' αυτόν να τους ίδη. Ουχ ήτιον εσημείωσε τον σκοπόν της επισκέψεως των".

Ούτε η υπενθύμιση που έκαμαν οι Κύπριοι στον Τσέρτσιλ με μια νέα επιστολή τους ότι πριν από **43** χρόνια μιλώντας στο Νομοθετικό Συμβούλιο της Κύπρου είχε διακηρύξει ότι "είναι φυσικό το ότι οι Κύπριοι, οι οποίοι είναι Ελληνικής καταγωγής θεωρούν την ενσωμάτωση τους στην Ελλάδα ως ιδεώδες προς το οποίο με αφοσίωση και ζήλο είναι προσηλωμένοι" και ότι "τέτοιο αίσθημα αποτελεί

παράδειγμα του ευγενούς πατριωτισμού, ο οποίος χαρακτηρίζει το Ελληνικό Έθνος" συγκίνησε τον Τσέρτσιλ που επέμενε να αρνείται να δεχθεί την Πρεσβεία.

Εγγραφε η Πρεσβεία στον Τσέρτσιλ σε μια νέα επιστολή της στις **13** Αυγούστου:

" Βαρέως λυπημένοι διότι δεν θα δυνηθώμεν να εκφράσωμεν προφορικώς τα αισθήμα θυμασμού μας προς τον μέγαν πρωταθλητήν της παγκοσμίου ελευθερίας, θεωρούμεν υποχρέωσιν μας, εν σχέσει με τον σκοπόν της αποστολης μας, να επισυνάψωμεν αντίγραφον υπομνήματος, το οποίον απεστείλαμε προς τον υπουργόν των Αποικιών. Ο Ελληνικός λαός θα ενθυμήται πάντοτε την ευγενή αναφοράν σας εις τον γενναίον ρόλον, το οποίον διεδραμάτισεν η Ελλάς εις τον τελευταίον πόλεμον και τας υποχρεώσεις των συμμάχων προς την Ελλάδα. Ειδικώς οι Έλληνες της Κύπρου, την νήσον των οποίων δις έχετε επισκεφθή, ουδέποτε θα λησμονήσουν την ιστορικήν δήλωσιν σας του **1907** εις το Νομοθετικόν Συμβούλιον των, ότε υπό την ιδιότητα σας ως Υφυπουργού των Αποικιών διεκηρύξατε ότι "είναι πολύ φυσικόν το ότι οι Κύπριοι, οίτινες είναι ελληνικής καταγωγής, θεωρούν την ενσωμάτωσιν των εις την Ελλάδα, ως ιδεώδες, προς το οποίον μετ' αφοσιώσεως και ζήλου εναι προσηλωμένοι και ότι το τοιούτο αίσθημα αποτελεί παράδειγμα του ευγενούς πατριωτισμού, ο οποίος χαρακτηρίζει το ελληνικόν Έθνος.

Οι Έλληνες Κύπριοι μετά των οποίων ολόκληρον το Ελληνικόν Έθνος έχει κοινούς σκοπούς ευρίσκονται εισέτι "αφοσιωμένοι μετά ζήλου εις το ιδεώδες των" όπως αποτελεί απλώς έκφρασιν της εθνικής και προσωπικής αυτών τιμής. Απαιτούν δικαιοσύνην παρά της Αγγλίας με την συναίσθησιν, ότι η πραγματοποιήσις του ιδεώδους των, θα σφίγξη έτι περισσότερον τους δεσμούς φιλίας μεταξύ των δύο Εθνών. Η Κυπριακή Εθνική Πρεσβεία ελπίζει ότι οι πολιτικοί ηγέται της μεγάλης αυτής χώρας, θα βοηθήσουν την τοιαύτην λύσιν. Πιστεύουν ωσαύτως ότι

ο μέγας πολιτικός ανήρ, προς τον οποίον απευθύνεται η παρούσα έκκλησις, ο ηγέτης, όστις συμμετέσχε της πρωτοβουλίας της υπογραφής του Χάρτου του Ατλαντικού και όστις εσχάτως διεκήρυξεν ότι "μόνον η ανεξαρτησία δύνσται να δώσει νόημα εις τη ζωήν" θα θελήση εν καιρώ να εγείρη την ισχυράν φωνήν του προς υποστήριξιν της ακαταγωνίστου αξιώσεως ενός ιστορικού λαού δια την εθνικήν του χειραφέτησιν".

Γενικά ο βρετανικός τύπος εφάρμοσε "συνωμοσία σιωπής" γύρω από τις επαφές και τις επιδιώξεις της Πρεσβείας κι έτσι όταν αυτή κατόρθωσε να δώσει μόνο μερικές συνεντεύξεις σε βρετανούς και ξένους δημοσιογράφους.

Το παράπονο αυτό της πρεσβείας περιλαμβανόταν και σε μήνυμα της Πρεσβείας προς τον Βρετανό Πρωθυπουργό Αττλην του οποίου τις κύριες γραμμές έδωσε ο δημοσιογράφος Χρ. Χουρμούζιος στις **23.8.50**:

" Η Πρεσβεία ήτις αφίκετο ενταύθα προς εκτέλεσιν της αναστεθείσης αυτή παρά του Κυπριακού λαού εντολής, εύρεν εαυτήν πραγματικώς απομονωμένην από την Κυβέρνησιν, της οποίας ο υπουργός των Αποικιών ηρνήθη να παραχωρήση εις αυτήν συνέντευξιν. Αλλ' εύρεν εαυτήν απομενωμένην και υπό του τύπου, όστις ηγνόησε την παρουσίαν και την αποστολήν της Πρεσβείας. Λαμβάνουσα υπ' όψιν την περίφημον δήλωσιν του κ. Ατλην περί Βρετανικής αυτοκρατορίας καθ' ην δεν είναι επιθυμητή η κατακράτησις λαών μη επιθυμούντων να ανήκουν εις την αυτοκρατορίαν, η Πρεσβεία θεωρεί καθήκον αυτής, όπως επισύρη προσωπικώς την προσοχήν του Πρωθυπουργού εις το ζήτημα της Ενώσεως, όπερ δεν αποτελεί μόνον αποικιακής φύσεως ζήτημα, αλλ' εμπίπτει εις την αρμοδιότητα του υπουργείου Εξωτερικών, εν όψει των αποτελεσμάτων του τελευταίου δημοψηφίσματος και της εντολής της Πρεσβείας όπως εγείρει το ζήτημα της Ενώσεως ενώπιον του ΟΗΕ.

Η Πρεσβεία θα ζητή εν κατακλείδι όπως η Βρετανική Κυβέρνησις εφαρμόση τας καλώς γνωστάς δημοκρατικές αρχάς και αποδώσει εις το κυπριακόν

ζήτημα την επιθυμητήν λύσιν ήτοι την ικανοποίησιν του πανελληνίου αιτήματος διά την ένωσιν".

Μοναδική επιτυχία της Πρεσβείας από πλευράς δεσμών με την Κυπριακήν παροικίαν ήταν ο διορισμός Εθνικής Επιτροπής η οποία θα αναλάμβανε την προώθηση των Κυπριακών θέσεων.

Στις 29 Αυγούστου, η Πρεσβεία εφαρμόζοντας την τακτική "αφού-το βουνό-δεν-πάει στο Μώαμεθ- πάει-ο- Μώαμεθ- σ' αυτό-" μετακινήθηκε στην οδό Φλητ Στρήητ, τον δρόμο όπου βρίσκονταν οι περισσότερες εφημερίδες του Λονδίνου, και νοίκιασε ειδικό δωμάτιο και συγκάλεσε δημοσιογραφική διάσκεψη, όπου ο Κυπριανός βρέθηκε αντιμέτωπη με τα πυρά των Αγγλων και Ελλήνων δημοσιογράφων ιδιαίτερα με τη μελετούμενη προσφυγή της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη.

Οι περισσότερες ερωτήσεις αφορούσαν τον κομμουνισμό και αν η Ρωσία είχε ενδιαφερθεί να υποστηρίξει τον ενωτικό αγώνα των κυπρίων και προώθηση του αιτήματος τους στα Ηνωμένα Έθνη.

ΕΡ: Έχει εξασφαλισθεί η υποστήριξη οποιουδήποτε κράτους-μέλους του ΟΗΕ;

ΑΠ: Έχουμε ενδείξεις περί τοιαύτης υποστηρίξεως, αλλά δεν δυνάμεθα να αποκαλύψωμεν κατά την παρούσαν στιγμήν λεπτομερείας.

ΕΡ: Πως θα εισαχθή το Κυπριακόν ζήτημα ενώπιον του ΟΗΕ;

ΑΠ: Υπάρχουν διάφοροι τρόποι προς τούτο και η Πρεσβεία θ' αποφασίση επί των λεπτομερειών, μόνον αφού μελετήση το όλον ζήτημα εν Αμερική επί τόπου.

ΕΡ: Η Ρωσία προσεφέρθη μέχρι της στιγμής, όπως βοηθήση τον ενωτικόν αγώνα;

ΑΠ: Ουδεμία επαφή εγένετο μετά του σοβιετικού παράγοντος είτε αμέσως είτε εμμέσως.

ΕΡ: Ποίον ποσοστόν αντιπροσωπεύουν οι κομμουνισταί εν Κύπρω;

ΑΠ: Η Αγγλική Κυβέρνησις καθώρισε το ποσοστόν των κομμουνιστών εις **12%** περιλαμβανομένων και των συνοδοιπόρων. Ο καθορισμός ούτος εγένετο εις δήλωσιν προς ανταποκριτήν του Γαλλικού Πρακτορείου

τύπου.

ΕΡ: Τι φρονείτε περί των οικονομικών δυσχερειών, αίτινες θα ακολουθήσουν την Ένωση;

ΑΠ: Η σαφώς δοθείσα κατά το δημοψήφισμα εντολή του Κυπριακού λαού είναι να απαιτήσωμεν ένωση με την Μητέρα Ελλάδα. Όλος ο θησαυρός της γης δεν θα μας παρεκκλίνη από την απαίτησιν ταύτην.

Για τις επαφές της Πρεσβείας στο Λονδίον ο Μητροπολίτης Κυπριανός δεν είχε τίποτα να πει:

ΕΡ: Ποίαι αι ενταύθα συναντήσεις και επαφαί της Πρεσβείας;

ΑΠ: Η εντολή μας ήτο, όπως επιδώσωμεν, τους τόμους του δημοψηφισματος και απαιτήσωμεν σεβασμόν της θελήσεως του κυπριακού λαού. Κατόπιν της αρνήσεως του υπουργού των Αποικιών να μας δεχθή εις ακρόασιν, απετάθημεν εις άλλους πολιτικούς αρχηγούς περιλαμβανομένων του πρωθυπουργού κ. Ατλην, του αρχηγού της αντιπολιτεύσεως κ. Τσέρτσιλ και του αρχηγού των Φιλελευθερών κ. Ναίϊβις.

ΕΡ: Σας υπεσχέθη οποιαδήποτε αγγλική οργάνωσις υποστήριξιν;

ΑΠ: Τοιαύτη υποστήριξις δεν επεδιώχθη εις ευρείαν κλίμακα, καθ' όσον η Πρεσβεία βιάζεται να μεταβή εις Αμερικήν. Κατόπιν της γνωστής δηλώσεως του Κυβερνήτου της Κύπρου και του υπουργού Αποικιών δεν ανεμένετο διαφορετική υποδοχή ενταύθα. Ηλθομεν όμως απλώς προς εκτέλεσιν της εντολής της Εθναρχίας.

Η άρνηση των βρετανών επισήμων να δεχθούν την Πρεσβεία δημιούργησε πραγματικό πρόβλημα σ' αυτήν για το πού θά άφηνε τους τόμους του Δημοψηφισματος.

Για άλλη μια φορά βρέθηκε στη δυσάρεστη θέση να αρνούνται την παραλαβή τους λες και θα τους έκαie τα χέρια.

Τελικά η Πρεσβεία παρέδωσε τους Τόμους στον Αρχιμανδρίτη Ιάκωβο Βίρβο, Προϊστάμενο του Ελληνικού Καθεδρικού ναού του Λονδίνου που είχε βοηθήσει την πρεσβεία κατά τις διάφορες επαφές της

για να τις φυλάξει σαν κειμήλιο στο ναό.

Η μεταφορά των Δέλτων του Δημοψηφίσματος στην Εκκλησία σημείωνε αργότερα ο Ν. Κλ. Λανίτης, μέλος της πρεσβείας, στο βιβλίο του "η δούλη Ελλάς του Νοτού" έγινε "με καρδιά γεμάτη πικρία και με αληθινή κατάνυξη".

Αφού παρέδωσε τις Δέλτους η Πρεσβεία αναχώρησε για τις Ηνωμένες Πολιτείες ατμοπλοϊκώς στις 2 Σεπτεμβρίου.